ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczpospolita 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 lipca 1929 r.

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł, kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł. kwartalnie 6 zł. Numer pojedyńczy 1 zł.

NR. 14 Wydawca: *Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu.* **ROK 8**

Zwyczajne Walne Zebranie

Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu

odbędzie się

w dniu 23 lipca br. o godz. 11 przedpoł. na sali Koła Towarzyskiego (Bazar ul. Nowa 8, I p.)

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie.
2) Sprawozdanie z czynności Związku za rok 1928.
3) Sprawozdanie kasowe Związku i organu p. t. „Życie Gospodarcze".
4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
5) Przyjęcie bilansu i zatwierdzenie rachunku zysków i strat oraz udzielenie pokwitowania Sekretarjatowi, Prezydjum i Radzie.
7) Przedłożenie i zatwierdzenie budżetu na rok 1929.
7) Uzupełniające wybory do Rady Związku oraz wybór Komisji Rewizyjnej.
8) Zatwierdzenie uchwały Rady Związku co do kooptacji w roku 1928 1 członka Rady.
9) Zatwierdzenie uchwały Ogólnego Zebrania Związku z dnia 16 stycznia 1929 r.
10) Zmiana statutu Związku i upoważnienie Prezydjum do dokonania uzupełnień jakichby Sąd Rejestracyjny z formalnych względów ewentualnie się domagał.
11) Wolne wnioski.

O łaskawe wzięcie udziału w wymienionem Zebraniu uprzejmie prosi

Prezydjum.

Judykatura Trybunału Administracyjnego w sprawie podatku obrotowego.

Długotrwałe starania przemysłu ceramicznego w sprawie zastosowania ulgowych stawek przy podatku obrotowym od sprzedaży cegły, w myśl art. 7 lit. a, były stale odrzucane przez władze skarbowe.

Jak już prasa codzienna w ostatnim czasie doniosła, stanowisko władz skarbowych uchyliło orzeczenie Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 1 czerwca b. r. na korzyść Powszechnych Zakładów Budowlanych „Pezet" we Lwowie.

Trybunał Administracyjny orzekł, iż cegła sprzedawana przez cegielnie przedsiębiorstwu budowlanemu do budowy, podpada pod pojęcie „przeróbki" wzgl. „zużycia" i opłaca niższy t. j. 1%-owy podatek od obrotu. Poniżej podajemy motywy tego wyroku, które mogą być zastosowane analogicznie do całego szeregu innych artykułów w podobnych wypadkach. Motywy te bowiem są następujące:

„Nie ulega wątpliwości, że cegła jest towarem, wyprodukowanym przez przedsiębiorstwo przemysłowe, którem jest cegielnia. Spornem jest tylko pytanie, czy przedsiębiorstwa przemysłowe, budowlane, wytwarzające z zakupionej cegły budowle, towar ten t. j. cegłę w przemyśle swoim zużywa lub przerabia.

Władza pozwana tłomaczy ustawowy wymóg „przerabiania" w ten sposób, że chodzi tu o zupełną zmianę formy nabytego towaru i wyrobienie z niego nowego towaru, będącego przedmiotem obrotu handlowego, a nie obrotu nieruchomościami, zaś wymóg zużycia zachodzi tylko przy faktycznem zupełnem zużyciu np. węgiel spalony w piecu, lub przy takiej przeróbce przedmiotu, że przedmiot ten nie może być w tej samej formie użyty do tego samego celu.

Nie wdając się w rozpoznawanie wymogu, dotyczącego przerabiania, Najwyższy Trybunał Administracyjny uznał, że stosowanie ulgowej stawki 1%, z tytułu „zużycia" przewidzianej w art. 7 lit. a ustawy, bynajmniej nie ogranicza się do wypadków fizycznego zużycia w sensie całkowitego materjalnego zniszczenia przedmiotu lub zupełnie fizykalnej, czy też chemicznej jego przemiany na materję zupełnie innego rodzaju, **lecz ulga ta obejmuje również wypadki, gdy towar nabyty dla celów wytwórczych, wskutek procesu przemysłowego, traci samoistną egzystencję handlową względnie obrotową.** Chodzi o to, aby towar był nabyty dla celów wytwórczych przedsiębiorstwa pzemysłowego i **nie był zgóry przeznaczony do zbycia, jako ten sam produkt, czyli towar w niezmienionym stanie.**

W niniejszym sporze zachodzi wypadek zużycia towaru, czyli cegły w przedsiębiorstwie przemysłowem odbiorców, t. j. przedsiębiorstw budowlanych w rozumieniu art. 7 lit. a) ustawy. Nie jest bowiem sporne, że przedsiębiorstwa budowlane są przedsiębiorstwami przemysłowemi, czyli wytwórczemi, i że wymienione w odwołaniu przedsiębiorstwa, podlegające państwowemu podatkowi przemysłowemu, nabywały cegłę skarżącej firmy w celu użycia nabytej cegły do budowy domów, któremi to domami przedsiębiorstwa następnie handlowały. Cegła zaś, użyta do budowy domu, przestaje istnieć jako rzecz ruchoma i tworząc wraz z innemi materjałami budowlanymi budowlę, sama przemienia się tem samem w rzecz nieruchomą, stanowiąc istotną część składową wybudowanego budynku. Cegła przeto, jako towar nabyty ,uległa zużyciu i u nabywców nie była przeznaczona do zbycia jako cegła, czyli jako materjał budowlany, lecz była nabyta wyłącznie w celu zużycia przy budowie domów, przeznaczonych na zbycie. Trafnie też w tym związku podkreśla skarga, że cegła użyta do budowy, ulega także pewnym zmianom fizycznym, ponieważ bywa przez murarza przy-

cinaną i rozbijaną i w pierwotnym stanie nie przechodzi do powtórnego obrotu, nawet na wypadek rozbiórki domu i sprzedaży pozostałej cegły, która oczywiście nie będzie tym samym materjałem budowlanym, co cegła nowa, nieużywana."

W związku z powyższem orzeczeniem Najwyższego Trybunału Administracyjnego organizacje nasze ceramiczne wniosły do Ministerstwa Skarbu o natychmiastowe wydanie dla niższych instancyj odpowiednich instrukcyj w tym względzie, aby przez niewłaściwą wykładnię ustawy nie krzywdzono w dalszym ciągu podatników.

Jak się dowiadujemy, Ministerstwo przygotowuje okólnik interpretacyjny dla Izb Skarbowych.

Nowe przedłożenia podatkowe.

Ministerstwo Skarbu prowadzi studja nad nowemi przedłożeniami podatkowemi, które ewentualnie byłyby przedłożone Sejmowi na sesji jesiennej Przytem nie jest prawdopodobne, by ze względu na trudne obecnie położenie rolnictwa, zostały ponownie wniesione przedłożenia o podwyżce podatku gruntowego, albo też przedłożenie o wprowadzeniu podatku mieszkaniowego dla budynków wiejskich.

Co się tyczy podatku od obrotu to jak się dowiadujemy, wypracowywana obecnie nowela zapewno nie będzie stanowiła rozszerzenia uprawnień Ministra do obniżenia stopy, lecz pozytywnie obniży stopę podatku obrotowego dla wszelkiego handlu na 1%, o ile wyjątkowo handel nie opłacał teraz mniej niż 1%. Prawdopodobnie narazie nie jest przewidziane w projekcie noweli obniżenie stopy podatkowej dla przemysłu. Natomiast rząd, a w szczególności sam premjer zastanawiają się obecnie nad możliwością wprowadzenia ulg co do podatku obrotowego dla niektórych kategoryj przemysłu, szczególnie dotkniętych przesileniem w ramach uprawnień służących Ministrowi Skarbu na zasadzie art. 94, który mówi o „wyjątkowych wypadkach, zasługujących na szczególną względność, gdyby uiszczenie podatku mogło narazić egzystencję gospodarczą płatników.

Zresztą co do szczegółów dotyczących nowych przedłożeń, miarodajne czynniki w Ministerstwie Skarbu zachowują pełną tajemnicę, zapowiadając jednak, że odnośne projekty we właściwym czasie zostaną przesłane organizacjom gospodarczym do wyrażenia opinji.

Nadanie mocy obowiązującej umowom zbiorowym w przemyśle metalowym oraz w „przemyśle i handlu".

W Nr. 147 Monitora Polskiego z dnia 28 czerwca b. r. ukazało się rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej, nadające moc obowiązującą umowie zbiorowej z dnia 4 maja 1929 r. dla wszystkich zakładów przemysłu metalowego w województwie poznańskiem z wyłączeniem miasta Bydgoszczy i Inowrocławia, oraz powiatów: bydgoskiego, inowrocławskiego, szubińskiego i wyrzyskiego.

W tym samym numerze Monitora ukazało się drugie rozporządzenie, nadające moc obowiązującą umowie zbiorowej z dnia 2 maja 1929 r. dla wszystkich zakładów przemysłów: chemicznego, drzewnego, włókienniczego, galanteryjnego, ekspedytorskiego, spożywczego z wyłączeniem wyrobu i rafinerji cukru i z wyłączeniem przemysłu spirytusowego oraz dla wszystkich zakładów handlowych.

Moc obowiązująca rozporządzenia rozciąga się na tym samym terenie, co i pierwszego.

Treść umowy zbiorowej dla przemysłu metalowego, będącej orzeczeniem arbitrażowem, podaliśmy już w Nr. 10 naszego Życia Gospodarczego.

W związku z nadaniem mocy obowiązującej umowom zbiorowym dla wszystkich zakładów, podajemy na tem miejscu do wiadomości P. T. Członków orzeczenie arbitrażowe z dnia 2 maja w „przemyśle i handlu".

Orzeczenie arbitrażowe.

Związek Pracodawców na obszar Województwa Poznańskiego Tow. zap. w Poznaniu, pismem z dnia 27 kwietnia 1929 r. z jednej strony, a

1. Związek Robotników i Rzemieślników Zjednoczenia Zawodowego Polskiego w Poznaniu — pismem z dnia 25 kwietnia 1929 r.,

2. Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe w Rzeczypospolitej Polskiej Poznań-Pomorze — pismem z dnia 25 kwietnia 1929 r.,

3. Polski Związek Zawodowy Pracowników w Przemyśle i Handlu „Praca" Poznań — pismem z dnia 25 kwietnia 1929 r. z drugiej strony, zgodziły się na rozstrzygnięcie zatargu zarobkowego w przemysłach: chemicznym, spożywczym — z wyłączeniem wyrobu i rafinerji cukru i z wyłączeniem przemysłu spirytusowego, drzewnym, włókienniczym, galanteryjnym, ekspedytorskim oraz we wszystkich zakładach handlowych w województwie poznańskiem z wyłączeniem miast Bydgoszczy i Inowrocławia oraz powiatów bydgoskiego, inowrocławskiego, szubińskiego i wyrzyskiego w drodze orzeczenia arbitrażowego Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

Wyznaczony przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej na arbitra w zatargu wydałem po wysłuchaniu stron następujące orzeczenie:

Związek Pracodawców na obszar Województwa Poznańskiego Tow. zap. z siedzibą w Poznaniu z jednej strony, a

1. Związek Robotników i Rzemieślników Zjedn. Zaw. Pol. w Poznaniu,
2. Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe w Rzplt. Polsk. Poznań-Pomorze,
3. Polski Związek Zaw. Pracowników w Przem. i Handlu „Praca" Poznań z drugiej strony, obowiązują następujące warunki pracy:

§ 1.

Orzeczenie niniejsze obejmuje następujące przemysły: chemiczny, spożywczy z wyłącz. wyrobu i rafinerji cukru i z wyłącz. przemysłu spirytusowego, drzewny, włókienniczy, galanteryjny, ekspedytorski oraz wszystkie zakłady handlowe.

Od dnia 25 kwietnia 1929 r. obowiązują w zakładach przemysłowych i handlowych następujące taryfowe płace godzinowe:

1.	dla rzemieślników w pierwszych dwóch latach po wyuczeniu	0,84 zł
2.	dla rzemieślników od 2—4 lat po wyucz.	1,00 zł
3.	dla rzemieśln. ponad 4 lata po wyucz.	1,17 zł
4.	rzemieślnicy żonaci kat. 3-ej otrzymują płace kategorji 2-ej.	
5.	dla robotników przyuczonych	0,86 zł
6.	dla robotników zwyczajnych od 15—18 lat	0,42 zł
7.	dla robotników zwycz. od 18—21 lat	0,69 zł
8.	dla robotników zwycz. ponad 21 lat	0,84 zł
9.	dla robotnic od 15—18 lat	0,38 zł
10.	dla robotnic od 18—21 lat	0,49 zł
11.	dla robotnic ponad 21 lat	0,56 zł
12.	woźnice otrzymują wyżej wymienionych płac robotników tygodn. więcej 3,45 zł.	

§ 3.

Przy pracach na montażu poza obrębem miasta płaci się pracownikom fabrycznym i warsztatowym 15 proc. ponad płace godzinne; pozatem otrzymują strawne i mieszkanie.

§ 4.

Taryfowe płace godzinne, wymienione w § 2, są płacami minimalnemi dla odnośnych kategoryj pracowników. Płac tych nie wolno obniżać, mogą one jedynie być podwyższone poszczególnym pracownikom w zależności od ich zdolności i okresu czasu, przepracowania w danym zakładzie pracy.

Związek Pracodawców wpłynie na swoich członków, aby w ich zakładach pracy minimalne stawki

taryfowe były przestrzegane także wobec nowoprzyjętych pracowników.

§ 5.

Płace akordowe i premjowe regulują poszczególne przedsiębiorstwa indywidualnie, przyczem gwarantuje się conajmniej 15 proc. zwyżki ponad stawkę godzinną wtenczas, gdy akord jest wyrobiony. O ile akord nie jest wyrobiony, płaci się tylko stawkę godzinną.

§ 6.

Celem właściwego zastosowania niniejszej taryfy w poszczególnych miejscowościach Województwa Poznańskiego ustanawia się trzy klasy miejscowości.

Wyłącza się z pod działania taryfy: Bydgoszcz miasto i powiat, Inowrocław miasto i powiat i powiaty Wyrzysk i Szubin, ponieważ na ich terenie obowiązują taryfy pomorskie.

W myśl ustępów 1 i 2 niniejszego paragrafu należą:
do klasy I. wszystkie miasta ponad 10.000 mieszkańców i gmina Luboń,
do klasy II. wszystkie miejscowości powyżej 4 000 mieszkańców,
do klasy III. wszystkie miejscowości poniżej 4 000 mieszkańców.

Klasa I. stosuje płace wyznaczone w § 2.
Klasa II. stosuje płace o 5 proc. niższe.
Klasa III. stosuje płace o 15 proc. niższe.

§ 7.

O ile w okresie trwania Powszechnej Wystawy Krajowej a mianowicie od dnia 1 maja 1929 do dnia 30 września 1928 r., wzrost drożyzny ustalony przez Komisję dla badania zmian kosztów utrzymania przy Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu przekroczy 5% w stosunku do wartości budżetu ustalonego na dzień 1 kwietnia 1929 r., każdy pracownik oprócz swego zarobku otrzyma dodatek drożyźniany obliczany na zasadach następujących:

a) dodatek wynosi za każdą godzinę przepracowaną z zachowaniem przepisów art. 16 ustawy z dn. 18. 12. 1919 r. o czasie pracy, tyle groszy ile procent wzrostu w stosunku do budżetu na dzień 1 kwietnia 1929,
b) podstawą do obliczenia dodatku jest wzrost drożyzny ustalony przez Komisję za miesiąc ubiegły.
c) dodatek wypłaca się od pierwszego czwartku w każdym miesiącu kalendarzowym, aż do pierwszej środy następnego miesiąca włącznie.
d) przy wzroście drożyzny ponad pół procent, liczbę groszy zaokrągla się do całego grosza w górę, przy wzroście drożyzny mniej, niż pół procent liczbę groszy zaokrągla się do całego grosza w dół,
e) dodatek wypłaca się wyłącznie na obszarze miasta Poznania oraz gminy Luboń,
f) po zamknięciu Powszechnej Wystawy Krajowej wypłata dodatku ustaje automatycznie.

§ 8.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 26 kwietnia do dnia 1 listopada 1929 r. i może być wypowiedziane conajmniej na jeden miesiąc przed upływem terminu t. j. najpóźniej dnia 1 października. W razie niewypowiedzenia się orzeczenie przedłuża się z miesiąca na miesiąc na czas nieokreślony, przyczem zachowany zostaje jednomiesięczny termin wypowiedzenia przed dniem pierwszym każdego miesiąca kalendarzowego.

Warszawa, dnia 2 maja 1929 r.

Arbiter
(—) Tadeusz Ulanowski.

Szczegóły projektu umowy koncesyjnej z Harrimanem.

Zasadnicze punkty podania koncernu Harrimana o uzyskanie koncesji na elektryfikację wielkiego obszaru Polski, zostały już uzgodnione z interesami czynników rządowych. Warunki przyszłej koncesji są wyłożone w urzędach wojewódzkich w Warszawie, Kielcach, Lublinie, Krakowie, Lwowie i Łodzi. W drugiej połowie sierpnia ma nastąpić ostateczne podpisanie umowy przez Ministra robót publicznych i pełnomocnika firmy Harrimana.

Teren koncesyjny ma obejmować 20 proc. terytorjum państwa, a mianowicie całość województwa krakowskiego i kieleckiego, oraz części lwowskiego, lubelskiego, łódzkiego i warszawskiego.

Według projektu wybudowana będzie jedna wielka elektrownia wodna na Dunajcu koło Koźniowa o sile 100 tys. KM. Druga wielka elektrownia cieplna o mocy przeszło 150 tys. KM. będzie wybudowana prawdopodobnie w Zagłębiu Dąbrowskiem, w odległości 120 klm. od elektrowni wodnej. Obie elektrownie będą połączone ze sobą.

Przewidywane jest włączenie do powstać mającej sieci, wielkiej elektrowni w Chorzowie, którą firma ma w przyszłości na życzenie rządu, wykupić. Ponadto ma nastąpić połączenie z nową siecią szeregu elektrowni Zagłębia.

Rozpoczęcie budowy elektrowni i sieci, ma nastąpić natychmiast po podpisaniu umowy. Firma jest zobowiązana do inwestowania conajmniej 100 milj. dolarów w czasie trwania koncesyj t. j. 60 lat. Wysokość inwestycyj w pierwszem 10-leciu ma wynosić conajmniej 25 milj. dol., w dalszym okresie 50 lat inwestycje wynosić mają rocznie conajmniej 1 i pół milj. dol. Fachowcy jednak przypuszczają, że cyfry te będą w praktyce znacznie większe, a ogólny koszt inwestycyj wyniesie conajmniej 200 milj. dolarów. Koncesja traci moc prawną, o ile inwestycje nie będą wykonywane w rozmiarach ustalonego, minimalnego programu.

Materjały, które są do nabycia w kraju, muszą być zakupione na miejscu. Z zagranicy wypadnie sprowadzić jedynie kilka wielkich maszyn, których u nas jeszcze nie produkujemy. Przy budowie i eksploatacji mogą być zatrudnieni wyłącznie obywatele polscy. Wyjątki mogą być dopuszczane jedynie za imiennem zezwoleniem Rady Nadzorczej, o ile się okaże niemożliwość znalezienia pewnych sił specjalnych w kraju. Zezwolenia takie będą udzielane jedynie na okres dwuletni.

Zmiana przepisów zawartych w art. 155 rozporządzenia P. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem w zastosowaniu na terenie województw poznańskiego i pomorskiego.

W nr. 41 Dziennika Ustaw z dnia 17 czerwca rb. ukazało się rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, zmieniające odnośnie do obszaru województw poznańskiego i pomorskiego przepisy zawarte w ust. 1 art. 155 rozporządzenia P. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 o prawie przemysłowem (Dz. Ust. R. P. Nr. 53 poz. 468). Na mocy cytowanego rozporządzenia art. 155 ust. 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„Podanie o dopuszczenie do egzaminu wnosi terminator do izby rzemieślniczej. Do podania należy dołączyć świadectwo ukończenia nauki lub też świadectwa, stwierdzające przebyty czas nauki oraz, o ile w miejscowości, w której terminator odbywał naukę rzemiosła jest dokształcająca szkoła zawodowa bądź publiczna bądź prywatna z uprawnieniami szkół publicznych, świadectwo szkolne z ukończenia nauki w jednej z tych szkół. Zamiast przedstawienia świadectwa szkolnego z ukończenia nauki w szkole dokształcającej zawodowej bądź publicznej bądź prywatnej z uprawnieniami szkół publicznych może być uznane za wystarczające przedstawienie dowodu uczęszczania do tego rodzaju szkoły w tych jedynie wypadkach, kiedy terminator był obowiązany uczęszczać do szkoły dokształcającej zawodowej i obowiązek ten wypełnił, lecz nauki w szkole jeszcze nie

ukończył, izba zaś rzemieślnicza na podstawie okazanego jej dowodu uczęszczania do szkoły stwierdzi, że wymaganie ukończenia nauki w szkole dokształcającej pociągnęłoby dla terminatora przedłużenie czasu nauki w rzemiośle ponad ustalony najdłuższy termin nauki w danem rzemiośle."

Rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje do dnia 15 grudnia 1929 włącznie.

Krótkoterminowe kredyty finansowe dla polskiego przemysłu.

Wedle informacyj Austrjacko-Polskiej Izby Handlowej w Wiedniu, „Dom Bankowy Mer Frankl" w Wiedniu interesuje się silnie plasowaniem większych kredytów u polskich firm przemysłowych. Firma Frankl jest gotowa udzielać poważnym polskim przedsiębiorstwom przemysłowym na ich własne akcepty ewentualnie zaopatrzone jeszcze drugim dobrym podpisem, bez dalszych zabezpieczeń, kredytów, wynoszących najmniej 10 do 15 tys. dolarów, a to na 6 miesięcy, a w szczególnie interesujących wypadkach nawet na rok z ewentualną możliwością prolongaty. Koszt wynosi obecnie 12 do 13 proc. w stosunku rocznym. Nadto firma ta podejmuje się także dyskonta dobrych weksli towarowych: może ona także przeprowadzać kredyty, zabezpieczone na towarach, także t. zw. „Trassierungskredite".

W końcu podejmuje się także dyskonta płynnych pretensyj firm przemysłowych do państwowych przedsiębiorstw i monopoli państwowych i t. p. przyczem oczywiście mogą to być nawet pretensje firm przemysłowych słabszych i mniej zasobnych. Ewentualne, konkretne zainteresowanie tą sprawą, upraszamy do nas zgłosić.

Rokowania o konwencję handlową z Niemcami.

W rokowaniach o konwencję handlową z Niemcami, w ostatnich czasach nastąpiło poważne zbliżenie formalne, tymczasem jednak parlament Rzeszy uchwalił w drugiem i trzeciem czytaniu szereg podwyżek celnych na import niektórych produktów żywnościowych z zagranicy, przedewszystkiem na masło, kartofle, cukier, żywe bydło i trzodę, jako też mięso świeże wołowe i wieprzowe. Skłonność do koncesji z polskiej strony, zakomunikowana partnerowi, wychodziła z założenia dotychczasowych stawek celnych niemieckich na powyższe artykuły. Nagłe podwyższenie tych stawek ze strony Niemiec, świadczy o nieszczerości tego państwa co do podkreślonych przez nie ostatnio zamiarów doprowadzenia do konwencji z Polską. W tych warunkach przyrzeczone przez Polskę koncesje tracą walor, stanowisko obu stron już bardzo bliskie, znowu się silnie odadliło, a ewent. dalsze rokowania będą musiały wychodzić z nowych, bardziej od siebie odległych, punktów.

Nieuzasadnione szacunki obrotów dla wymiaru podatku obrotowego.

Celem uniknięcia wzrostu odwołań od szacunków podatkowych, wydało Ministerstwo Skarbu okólnik, który ustanawia, że wszystkie zwyżki lub zniżki wymiaru od podatku przemysłowego od obrotu winny być należycie uzasadnione.

Rokowania o nową konwencję handlową z Grecją.

Po 10 lipca ma przyjechać do Warszawy delegat rządu greckiego, wyposażony w daleko idące pełnomocnictwa — dla kontynuowania rokowań o nową konwencję. Jak wiadomo prowizorjum zostało przedłużone tylko do 31 lipca, a jeśli do końca lipca nie zostaną ostatecznie ustalone warunki nowej konwencji, rząd polski niema zamiaru przedłużać prowizorjum, ponieważ polski eksport nie odnosi z tego prawie żadnych korzyści, a korzyści takie natomiast ma Grecja.

Wyroki N. T. A. Obowiązują wszystkie władze skarbowe. Racjonalne a niezbędne zarządzenia.

Ministerstwo Skarbu rozsyła zasadniczo do wszystkich Izb skarbowych i Wydziału skarbowego woj. śląskiego wyroki N. T. A., mające zasadnicze znaczenie.

Niestety jak dotychczas dawało to naogół dość nikłe rezultaty, gdyż orzeczenia Trybunału nie znajdowały szerszego zastosowania w zarządzeniach i decyzjach władz skarbowych niższych instancyj. Taki stan rzeczy sprawił, że sfery gospodarcze wysunęły wśród najpilniejszych postulatów podatkowych konieczność stosowania w życiu wyroków N. T. A.

Ministerstwo Skarbu postulat ten ostatnio uwzględniło, co przyjąć należy z wysokiem uznaniem, jako poważny krok w kierunku ustalenia autorytatywnej interpretacji ustawodawstwa podatkowego.

Odnośne zarządzenie wydane zostało okólnikiem L. D. V. 3758/I datowanym 12 marca r. b., lecz teraz dopiero podanem do publicznej wiadomości. W okólniku tym podkreślony został obowiązek ścisłego przestrzegania przez władze wymiarowe zarówno I-ej jak i II-ej instancji tez ustalonych w wyrokach N. T. A., przyczem stwierdzono równocześnie, że wydawanie orzeczeń sprzecznych z tezami tych wyroków jest bezwarunkowo niedopuszczalne.

Zarządzenie powyższe, ze wszech miar pożądane i wysoce racjonalne, budzi wszakże pewne wątpliwości. Zachodzi mianowicie pytanie, jak postępować mają władze skarbowe w tych — dzisiaj już dość licznych — wypadkach, kiedy odnośne orzeczenie N. T. A. stanowi odmiennnie, niż obowiązujący dotąd (a niezmieniony) okólnik Min. Skarbu.

Zagadnienie jest bardzo ważne i bardzo pilne, nierozwiązanie go stworzy nowe źródło nieporozumień i zatargów między władzami skarbowemi a płatnikami. Konsekwentnie rzecz biorąc, jedno tylko znaleźć można rozwiązanie: niezwłocznie uzgadniać okólniki ministerstwa prawomocnemi wyrokami Trybunału.

Judykatura w sprawie urlopów pracowniczych.

Wykładnia ustawy o urlopach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu oraz rozporządzenie wykonawcze Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 11 czerwca 1923 r. na skutek niejasnego ujęcia redakcyjnego poszczególnych zagadnień oraz luk, niedomówień i sprzeczności tekstów ustawy i rozporządzenia wywoływały w ciągu kilkuletniego działania ciągłe tarcia między zainteresowanemi stronami, prowadząc do wielkiej ilości spraw sądowych. W wyniku tych spraw ukazały się wyroki i orzeczenia Sądu Najwyższego wypełniające wiele luk i wyjaśniające wiele niejasnych przepisów, przyczyniając się do ustalenia interpretacji ustawy i rozporządzenia o urlopach.

Najbardziej sporne do niedawna były kwestje odnoszące się do długości urlopu w zależności od przepracowanego okresu czasu i odnoszące się do prawa do urlopu wobec rozwiązania umowy o pracę.

W świetle wyroków Sądu Najwyższego sprawa ta przedstawia się następująco:

Ażeby uzyskać pierwszy urlop, robotnicy młodociani i uczniowie winni przepracować nieprzerwanie w jednem przedsiębiorstwie rok: pracownik umysłowy zaś może otrzymać pierwszy urlop po półrocznej pracy.

Dla uzyskania dłuższych (15-dniowych) urlopów robotnicy muszą przepracować okres trzechletni, pracownicy (jeśli chodzi o urlop miesięczny) — okres roczny.

Po osiągnięciu przez pracownika prawa do pierwszego urlopu t. j. po przepracowaniu roku przez robotnika młodocianego lub terminatora, lub pól roku przez pracownika umysłowego, otrzymują oni

pierwszy urlop, a w następnych latach kalendarzowych następne urlopy. Np. jeśli robotnik przystąpił do pracy z początkiem roku i pracował bez przerw, któreby mu ten okres przedłużyły lub unieważniły, w następnym roku otrzymuje pierwszy urlop. Dalszy urlop winien on uzyskać w najbliższym roku kalendarzowym, a nie po roku od ukończenia pierwszego urlopu. Wyjaśnienie to jest zawarte w orzeczeniu Sądu Najwyższego (N. II, 86/25) oraz późniejszej opinji Zgromadzenia Ogólnego Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 1928 r. (Nr. spr. Zo. 1/28).

O ile nie zaszły okoliczności, powodujące utratę prawa pracownika do urlopu, to:

a) uczeń i terminator po uzyskaniu pierwszego 14-dniowego urlopu otrzymuje w każdym następnym roku kalendarzowym urlop 14-dniowy, aż do chwili ukończenia 18 lat;

b) uczeń i terminator po uzyskaniu pierwszego 14-dniowego urlopu otrzymuje w każdym następnym roku kalendarzowym, aż do chwili ukończenia nauki, urlop 14-dniowy;

c) robotnik dojrzały po uzyskaniu pierwszego 8-dniowego urlopu w każdym następnym roku kalendarzowym otrzymuje urlop 8-dniowy. Z chwilą gdy przepracuje przewidziany 3-letni okres, uzyskuje prawo do urlopu 15-dniowego. Np. robotnik po rocznej pracy od 1 kwietnia 1926 r. do 31 marca 1927 otrzymuje pierwszy urlop 8-dniowy w czerwcu danego roku, drugi urlop 8-dniowy otrzymuje w następnym, t. j. w sezonie urlopowym 1928; dnia 31 marca 1929 r. kończy się trzyletni okres nieprzerwanej pracy robotnika, uprawniający go do uzyskania dłuższego urlopu; w tymże roku robotnik winien otrzymać w sezonie urlopowym urlop 15-dniowy. Robotnikowi przysługuje prawo (§ 33 rozp.) domagania się, by przy określaniu kolejności urlopów przez upoważnionych do tego delegatów w porozumieniu z zarządem przedsiębiorstwa został mu wyznaczony urlop dopiero po upływie terminu, w którym ma on uzyskać prawo do dłuższego urlopu, aby w ten sposób było mu umożliwione skorzystanie z urlopu według pełnych norm, przysługujących mu na podstawie przepracowanego okresu.

Jeżeli jednak za jego zgodą urlop został mu wyznaczony przed upływem tego terminu, w takim razie nie przysługuje mu prawo w tym samym roku kalendarzowym do żadnego urlopu uzupełniającego. Oczywiście takie żądanie robotnika może pozostać bez uwzględnienia, jeśli warunki pracy lub względy organizacyjne przedsiębiorstwa na to nie pozwalają.

Pracownik umysłowy może domagać się pierwszego urlopu albo po 6 miesiącach nieprzerwanej pracy, albo po 12 miesiącach.

Jeśli pracownik umysłowy otrzymał pierwszy 2-tygodniowy urlop w tym samym roku kalendarzowym, w którym kończy mu się okres pracy rocznej, uprawniający go do miesięczn. urlopu, uzyskuje on prawo do powtórnego 2-tygodniowego urlopu (§ 16 rozp.). Np. półroczny okres pracy pracownika umysłowego kończy się w pierwszem półroczu np. w dniu 1 maja 1929, a w czerwcu pracownik otrzymuje 2-tygodniowy urlop. Ponieważ w dniu 1 listopada tegoż 1929 r. kończy się roczny okres pracy pracownika, przysługuje mu prawo do drugiego 2-tygodniowego urlopu. Jeśliby jednak okres półrocznej pracy kończył się w drugiem półroczu, np. 1 sierpnia 1929, to pracownik uzyskuje prawo do pierwszego 2-tygodniowego urlopu w ciągu r. 1929, a po upływie rocznego okresu t. j. w dniu 1 lutego 1930 r. już do miesięcznego urlopu.

W wypadku gdy pracownik uzyskał pierwszy urlop po rocznej pracy, to następny urlop przysługuje mu w tej samej normie w każdym następnym roku kalendarzowym.

Rozwiązanie umowy o pracę przez pracownika pociąga za sobą utratę prawa do urlopu jeszcze nieotrzymanego, choćby pracownik posiadał całkowite uprawnienie do otrzymania urlopów, t. zn. miał przepracowany odpowiedni okres, wyraził żądanie otrzymania urlopu i został umieszczony na liście urlopowej.

W analogiczny sposób przedstawia się położenie pracownika, jeżeli pracodawca rozwiązał umowę o pracę z powodów, które mu dają prawo do rozwiązania umowy pracy bez uprzedniego wymówienia.

Okoliczności, które upoważniają pracodawcę do rozwiązania umowy o pracę bez uprzedniego wymówienia, wyszczególnione są w art. 15, 16 i 18 rozp. o umowie o pracę robotników i art. 32 rozp. o umowie o pracę pracowników umysłowych. Do okoliczności uprawniających pracodawcę do natychmiastowego rozwiązania umowy o pracę bez obowiązku udzielenia urlopu należy również wypadek siły wyższej, omówiony w art. 13 rozp. o umowie o pracę robotników i w art. 33 rozp. o umowie o pracę pracowników umysłowych.

W każdym z tych wypadków pracodawca jest uprawniony do natychmiastowego rozwiązania umowy, co jednocześnie upoważnia go do niewypłacania należności za urlop.

W wypadku, gdy pracodawca rozwiązuje umowę o pracę z wyjątkiem okoliczności, upoważniających go do rozwiązania umowy bez uprzedniego wymówienia, pracownik, o ile posiadał uprawnienie w postaci przepracowanego właściwego okresu czasu i o ile zgłosił żądanie otrzymania urlopu, winien otrzymać albo urlop przed rozwiązaniem stosunku najmu albo zapłatę za czas urlopu. Przepis ten zawarty w § 22 rozp. uzyskał potwierdzenie w orzeczeniu Sądu Najwyższego (S. N. I. dn. 9. 3. 1928. Nr. spr. 54/27.

Pracownik może zgłaszać żądanie urlopu tylko w czasie trwania umowy, jeżeli żądanie to zostało zgłoszone po rozwiązaniu umowy o pracę, pracownik nie ma prawa do żadnego pieniężnego wynagrodzenia za niewyzyskany urlop. (Orzeczenie Sądu Najwyższego S. N. II 26/24.)

Może się zdarzyć, iż pracodawca zwalniając pracownika, który miał uzyskać urlop w terminie późniejszym, wypawiada umowę o pracę, udzielając jednocześnie urlopu. W ten sposób urlop mieściłby się całkowicie lub częściowo w dwutygodniowym okresie wypowiedzenia dla robotników i trzymiesięcznym — dla pracowników umysłowych. Postępowanie to nie jest zabronione żadnym przepisem ustawy urlopowej ani innych ustaw ogólnych, czy też szczegółowych. Stwierdza to orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24. 8. 1927 r. 1054/26 (Ruch. Pr. str. 160/28 r.

Ubezpieczenie na wypadek choroby. Sprawa gratyfikacyj, nieobjętych umową najmu pracy.

W ostatnich dniach ukazały się orzeczenia Sądu Najwyższego, wyjaśniające sporne do tej pory zagadnienia obowiązku ubezpieczenia na wypadek choroby prokurentów oraz zaliczania do zarobku, stanowiącego podstawę do obliczania składek ubezpieczeniowych, gratyfikacyj, nie objętych umową najmu.

Pierwsze orzeczenie Sądu Najwyższego podaliśmy już w numerze 12 naszego Życia gospodarczego z dnia 15 czerwca rb.

Odnośnie zaś gratyfikacyj Sąd Najwyższy (Nr. spr. I. C. 1408 z dnia 28 marca 1929 r.) orzekł, iż:

Stosownie do art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 19 maja 1920 podstawą do obliczenia wysokości zarówno składek ubezpieczeniowych, należnych od pracowników, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby, jakoteż i zasiłków pieniężnych, należnych tymże pracownikom w razie choroby, jest zarobek pracowników, podług którego zostają zaliczeni do jednej z grup zarobkowych, przewidzianych w art. 2 według zaś art. 19 ust. II za zarobek pracownika uważa się otrzymaną przezeń pensję lub płacę, a ponadto wszelkie świadczenia dodatkowe w gotówce lub w naturze — w tej liczbie i gratyfikacje — o tyle

jednak o ile udzielanie takich świadczeń jest w zwyczaju i wpływa na wysokość wynagrodzenia.

Przeto gratyfikacje wypłacane pracownikom, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby, o tyle mogą być zaliczane do ich zarobku, stanowiącego podstawę do obliczania składek ubezpieczeniowych i zasiłków w razie choroby, o ile były brane lub przynajmniej winny były być brane w rachubę przy ustaleniu wysokości wynagrodzenia w chwili zawarcia umowy pracy, jej odnowienia albo zmiany, a więc o tyle o ile były przewidziane w umowie pracy, lub wynikały z powszechnie znanego zwyczaju.

Finanse kolejowe i podwyżka taryf.

Zaległości Ministerstwa Komunikacji za dostawy dla kolei wynosiły 1 czerwca 46 miljonów zł. Jak się zdaje, w ciągu czerwca nastąpiło pewne zmniejszenie tej sumy, ale mimo to pretensje bardzo wielu przedsiębiorstw nie zostały jeszcze uregulowane. Dotyczy to przedewszystkiem przemysłu drzewnego.

Minister Komunikacji przypuścił do Ministra Skarbu atak o chwilowe zasilenie kasy kolejowej. Minister Skarbu zwolnił Ministerstwo Komunikacji od przypadającej z rozrachunkiem t. zw. zysków obecnie wpłaty w wysokości 10 miljonów zł, a nadto przyrzekł ze swej strony dać pewną kwotę, która jednak według wszelkiego prawdopodobieństwa nie będzie znaczna i nie przekroczy 10 miljonów zł.

W tych warunkach sprawa podwyżki taryf od 1 października już nie ulega żadnej a żadnej wątpliwości z tem jednak, że rozmiary jej będą niewątpliwie mniejsze od pierwotnie zamierzonych, w szczególności, że wyniesie ona 18 proc. przeciętnie, a nadto, że podwyżka taryf na węgiel w obrocie wewnętrznym będzie dokonana w dwu etapach.

Nad sprawą tą obecnie właśnie radzi Komitet Ekonomiczny Ministrów.

Ulgi celne dla maszyn i aparatów.

W „Dzienniku Ustaw“ R. P. Nr. 48, poz. 399 zostało ogłoszone nowe rozporządzenie o ulgach celnych dla maszyn, aparatów i t. zw. „walczaków“ niewyrabianych w kraju.

W myśl tego rozporządzenia korzystać nadal z ulg celnych na warunkach dotychczasowych mogą: 1. te maszyny i aparaty, niewyrabiane w kraju, które stanowią bądź część składową nowoinstalowanych kompletnych urządzeń oddziałów zakładów przemysłowych, bądź mają służyć do obniżenia kosztów względnie zwiększenia produkcji przemysłowej i rolnej; 2. t. zw. „walczaki“, t. j. zbiorniki pary i wody do kotłów wodnorurkowych niewyrabiane w kraju.

Wysokość ulgi celnej zostałą zredukowana, o ile bowiem dotychchczas wynosiła 80 proc. cła normalnego (autonomicznego), to obecnie stanowi — 75 proc. czyli cło ulgowe wynosi obecnie 25 proc. cła normalnego (atutonomicznego).

Rozporządzenie powyższe weszło w życie z dniem 1 lipca i obowiązuje do końca r. b. Jednocześnie utraciło moc obowiązującą poprzednie rozporządzenie z dnia 24 grudnia 1928 (Dz. Ust. R. P. Nr. 105, poz. 958).

W sprawie stosunków handlowych z zagranicą.

Ze strony konsulatów polskich wysuwane są uwagi, że wszelkie zapytania skierowane do nich w sprawach handlowych, a zwłaszcza dotyczące eksportu — jedynie wówczas mogą być załatwiane wyczerpująco, o ile towarzyszy im konkretne omówienie warunków, jakie może zaoferować strona polska. Pozatem do zapytań takich zaleca się dołączać cenniki, katalogi, ewentualnie próbki. Kupcy zagraniczni do wszelkich wywiadów teoretycznych odnoszą się z dużym krytycyzmem, ze swej strony ograniczając się do ogólnikowych jedynie oświadczeń pozbawionych znaczenia praktycznego.

Do uwag powyższych, których słuszność nie może ulegać wątpliwości, Państwowy Instytut Eksportowy dorzuca ze swej strony, że dużo celowszem jest kierowanie wszelkich zapytań w sprawie rynków zagranicznych do Instytutu, aniżeli bezpośrednio do konsulatów. Wynika to stąd, że Instytut posiada bogate materjały informacyjne właśnie od konsulatów, które z technicznych już względów nie mogą niekiedy udzielać firmom prywatnym informacyj zupełnie i dostatecznie wyczerpujących.

Mylne pogłoski o plebiscytach antyalkoholowych.

Wobec pogłosek jakoby szereg gmin województwa poznańskiego powziął uchwały domagające się plebiscytów antyalkoholowych, jak również wobec dość powszechnego mniemania o istnieniu całkowitych zakazów sprzedaży napojów alkoholowych w różnych miejscowościach tegoż województwa, Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu stwierdza, co następuje:

Na terenie województwa poznańskiego nie wprowadzono nigdzie całkowitego zakazu sprzedaży napojów alkoholowych.

Jedyny w roku bieżącym plebiscyt antyalkoholowy odbył się w dniu 3 lutego w gminie Borzykowo (pow wrzesiński), przyczem na ogólną liczbę 247 uprawnionych do głosowania — głosowało 190. — Za wprowadzeniem całkowitego zakazu sprzedaży napojów alkoholowych opowiedziało się 43 głosy, a 147 głosów przeciwko wprowadzeniu zakazu. Większość zatem oświadczyła się przeciwko wprowadzeniu zakazu.

„Spółki Akcyjne w Polsce“.

W krajach o wysokiej kulturze gospodarczej Spółki Akcyjne odgrywają rolę dominującą w tych wszystkich dziedzinach przedsiębiorczości, które wymagają wielkich zrzeszonych kapitałów. Na czele kroczą tutaj banki i wielki przemysł, ale i handel posługuje się w znacznej mierze tą formą organizacji kapitału.

W porównaniu z innymi krajami rozwój spółek akcyjnej w Polsce jest jeszcze stosunkowo słaby. Stwierdzić jednak musimy, że po kryzysie gospodarczym i poinflacyjnym (rok 1925-26) polskie spółki akcyjne zdołały w przeważnej części przeprowadzić uzdrowienie swych finansów. Fakt ten przyczynił się do ponownego spopularyzowania spółek akcyjnych u nas. Rzecz prosta jednak, że dzisiaj nietylko kapitaliści, ale i także publiczność składająca drobniejsze oszczędności, w zakupie akcyj stosują ostrożność daleko posuniętą i zasięgają poprzednio jaknajdokładniejszych informacyj.

Było więc palącą potrzebą, by wydać księgę adresową i informacyjną dla szerokich sfer o spółkach akcyjnych w Polsce.

Wydawnictwo firmy „Par“ „Spółki Akcyjne w Polsce“ w IV. swym roczniku, który codopiero wyszedł z druku, potrzebę tę zaspokoiło, podając szczegółowe i najświeższe informacje o wszystkich spółkach akcyjnych, istniejących na terenie całej Polski. Dane o każdej spółce akcyjnej obejmują: siedzibę, oddziały, rok założenia, cel, wysokość kapitału akcyjnego pierwotnego i przewalutowanego, wartość nominalną akcyj, ostatni bilans roczny, wysokość dywdendy za ostatnie kilka lat, ilość pracowników, skład Rady Nadzorczej i Zarządu, a także kursy akcyj.

Pozatem zawiera książka spis rzeczy i objaśnienia w językach: francuskim, angielskim i niemieckim, by w ten sposób umożliwić korzystanie z książki także niewładającym językiem polskim.

Wydawnictwo „Spółki Akcyjne w Polsce“ jest zatem doskonałą księgą informacyjną dla szerokich sfer gospodarczych oraz wszystkich tych, którzy interesują się lokatą kapitału w akcjach krajowych.

Podręcznik nabyć można we wszystkich księgarniach lub wprost od wydawców biura ogłoszeń „Par“ w Poznaniu i wszystkich jego oddziałach w kraju.

Wydawnictwo Izby Przemysłowo-Handlowej w Grudziądzu.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Grudziądzu wydała własnym nakładem broszurę p. t. „Gdynia-Port“, która zawiera cenny materjał informacyjny co do organizacji portu, spis władz, urzędów, konsulatów, firm maklerskich, operacyj handlowych i t. d. Odda ona dobre usługi przemysł., korzystającym z portu w Gdyni przy imporcie i eksporcie towarów. Polecamy tę broszurę uwadze naszych P. T. Członków z nadmienieniem, że broszurę zamawiać można za naszem pośrednictwem po zł 2.50 za egzemplarz.

Bardzo pożyteczne wydawnictwo.

Wyszła z druku nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej Warszawskiej bardzo ciekawa praca dr. Battagli p. t. „Państwo a Kartele, Koncerny i Trusty“ tom II.

Cena księgarska pracy wynosi 7 zł. Przy zamawianiu przez Związek nasz tylko 5 zł.

Pracę tę z uwagi na ogromną aktualność w dzisiejszym okresie koncentracji przemysłu, jak również z uwagi na osobę autora, gorąco naszym członkom polecamy.

Biuro informacyjne o źródłach wytwórczości krajowej.

Towarzystwo „Liga Pracy“, Warszawa. Czackiego 5, uruchomiło biuro informacyjne o źródłach wytwórczości krajowej. Biuro to udziela wiadomości o wszelkich wyrobach wytwarzanych w kraju za zwrotem porta. Ponieważ Liga Pracy przystępuje do wydania swoim nakładem tanich książek branżowych, stanowiących odbitki drukującej się książki adresowej leży w interesie wytwórni krajowych, aby nadsyłały pod wspomnianym adresem swe katalogi i ewentualne wzory.

Stosunki handlowe z zagranicą.

Pewna firma **argentyńska** pragnie otrzymać przedstawicielstwo firm polskich na tkaniny.

Firma **syryjska** pragnie eksportować do Polski pomarańcze i cytryny.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu komunikuje, że w Austrji, Danji, Łotwie, Finlandji i Estonji znajdzie zbyt owies.

Firmy eksportowe polskie, interesujące się rynkiem perskim i chińskim, mogą korzystać z usług przedstawicieli Towarzystwa Żeglugi i Handlu Zamorskiego „Bandera Polska“, Warszawa, Widok 6, którzy pracują w Teheranie i Harbinie. W Persji są poszukiwane następujące artykuły: obrabiarki do metalu 1—2 mtr., gwoździe, drut, pilniki, ostrza do golenia, flakoniki apteczne, konfekcja, płaszcze gumowe, perfumeryjne artykuły, cerata, linoleum naczynia emaljowane, żarówki, lustra, gramofony i płyty. Wszelkich bliższych informacyj udziela wyżej podane Towarzystwo pod adresem, którego należy również przesyłać wszelkie cenniki, próbki, wzory i druki.

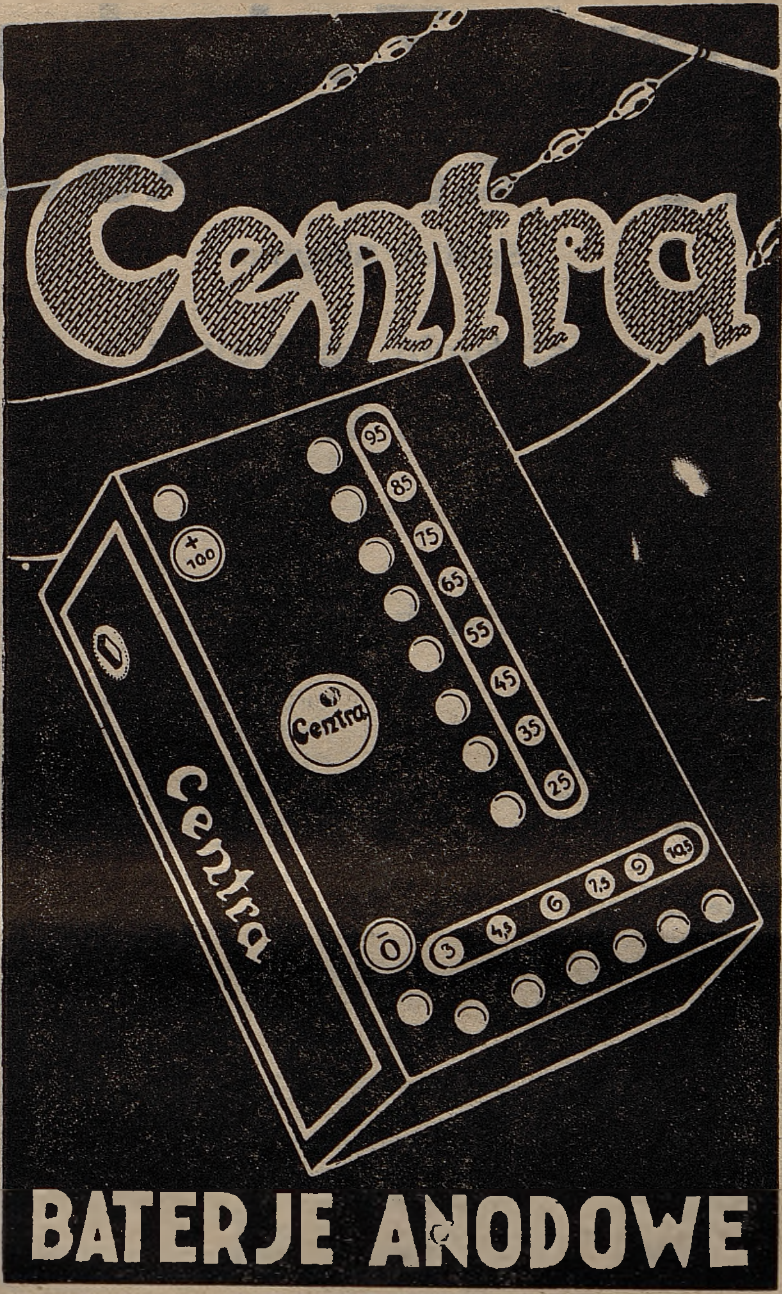
W czasie od 25 sierpnia do 3 września 1929 r. odbędą się IX Międzynarodowe Dunajskie Targi w Bratislavie. Na Targach będzie również urządzona „Wystawa Fachowych Szkół“. W ciągu trwania IX Targów odbędzie się w Bratislavie II. międzynarodowa konferencja przemysłu drzewnego.

Firma francuska pragnie oddać przedstawicielstwo poważnej firmie polskiej na wina.

Firma z Aleksandrji (Egipt) pragnie importować z Polski większe ilości dykt świerkowych.

Firma grecka przyjmie reprezentację firm polskich na materjały wełniane, bawełniane, oraz produkty chemiczne i farmaceutyczne.

Wszelkich bliższych informacyj udziela Miejski Urząd Targów Poznańskich, Poznań. ul. Marszałka Focha 42.

Centra
Centra
Centra
BATERJE ANODOWE

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolita 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Dyrektor Franciszek Łyczywek.